

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 4. decembrī
(OR. en)

16327/23

ENFOPOL 529
CRIMORG 203
COSI 241
JAI 1611

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Datums:	2023. gada 4. decembris
Saņēmējs:	delegācijas
Iepr. dok. Nr.:	15327/23
Temats:	Padomes secinājumi par turpmāko rīcību noziedzības novēršanai Eiropā – Padomes secinājumi (2023. gada 4. decembris)

Pielikumā ir pievienoti Padomes secinājumi par turpmāko rīcību noziedzības novēršanai Eiropā, kurus Padome (Tieslietas un iekšlietas) apstiprināja 3992. sanāksmē, kas notika 2023. gada 4. decembrī.

Padomes secinājumi par turpmāko rīcību noziedzības novēršanai Eiropā

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

APZINOTIES, ka organizētā noziedzība būtiski apdraud Eiropas iedzīvotājus, uzņēmumus un valsts iestādes, kā arī ekonomiku kopumā un, lai reaģētu uz to, ir nepieciešama ES rīcība;

NORĀDOT, ka antisociāla uzvedība var būt sākums noziedzīgai rīcībai un parastā noziedzība var būt tieši saistīta ar organizēto noziedzību;

UZSVEROT, ka, reaģējot uz noziedzību, būtu jāizmanto holistiska pieeja un noziedzības novēršana ir tās sastāvdaļa;

APZINOTIES, ka Eiropas Noziedzības novēršanas tīkls (*EUCPN*) noziedzības novēršanu definē kā ētiski pieņemamas un pierādījumos balstītas darbības, kuru mērķis ir mazināt noziedzības rašanās risku un tās kaitīgās sekas, lai galu galā uzlabotu indivīdu, grupu un kopienu dzīves kvalitāti un drošību;

NORĀDOT, ka novēršana jau ir ES politikas sastāvdaļa vairākās konkrētās politikas jomās, piemēram, tādās kā organizētā noziedzība, kibernetiskā noziedzība, radikalizācijas apkarošana, noziedzība vides jomā, narkotikas, cilvēku tirdzniecība, seksuāla vardarbība pret bērniem, vardarbība ģimenē un šaujamieroči;

APZINOTIES, ka preventīvie modeļi, ko piemēro vietējā, reģionālā un valsts līmenī, dalībvalstīs atšķiras un ka LESD 84. pants ļauj Eiropas Parlamentam un Padomei noteikt pasākumus, ar ko veicina un atbalsta dalībvalstu rīcību noziedzības novēršanas jomā, neparedzot dalībvalstu normatīvo aktu saskaņošanu;

ATSAUCOTIES uz 2004. gada paziņojumu “Noziedzības novēršana Eiropas Savienībā” ¹, kurā ir uzsvērtā reģionālo un vietējo iestāžu (ko ideālā gadījumā atbalsta valsts iestādes) būtiskā loma noziedzības novēršanā, kā arī tas, cik svarīga ir sadarbība ES līmenī, lai atvieglotu šo cīņu un sniegtu tai attiecīgu atbalstu, neraugoties uz valsts politiku dalībvalstīs;

ŅEMOT VĒRĀ Padomes 2016. gada secinājumus par administratīvo pieeju, lai novērstu un apkarotu smagus noziegumus un organizēto noziedzību ², kuros uzsvērts, ka ir nepieciešams izstrādāt un pilnveidot administratīvo pieeju, lai novērstu un apkarotu noziedzību, jo īpaši smagus noziegumus un organizēto noziedzību, un ir noteikta virkne darbību, kuras dalībvalstīm, ES aģentūrām un Komisijai jāpilnveido, un uzsvērts, ka ir nepieciešama sadarbība starp Eiropas Noziedzības novēršanas tīklu (*EUCPN*) un Eiropas Administratīvās pieejas tīklu (*ENAA*).

ATSAUCOTIES uz 2009. gada Stokholmas programmu (2010. gada Eiropadome), kurā uzsvērts, ka visefektīvākie preventīvie pasākumi ir tādi, kas vērsti pret rīcību, kura rada nedrošības sajūtu, un īpaši norādīts, ka ES pilsoņiem “ir līdzīga pieredze, un noziedzība un ar to saistītā nedrošība viņu ikdienas dzīvi ietekmē līdzīgā veidā” (4.3.2. punkts), un atzīta arvien lielāka saikne starp vietēja mēroga noziedzību un smagākiem transnacionālās noziedzības veidiem; ³

UZSVEROT, ka Stokholmas programmā ir paredzēts izveidot Noziedzības novēršanas observatoriju (*OPC*), kurai būtu jāiekļauj vai jāaizstāj *EUCPN* un kuras uzdevums (cita starpā) būtu atbalstīt dalībvalstis un Savienības iestādes preventīvu pasākumu pieņemšanas un paraugprakses apmaiņas procesā, vienlaikus ņemot vērā secinājumus Komisijas 2012. gada novērtējumā ⁴;

¹ Komisijas paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam “Noziedzības novēršana Eiropas Savienībā” (COM (2004) 165 final).

² 9935/16, 2016. gada 9. jūnijs.

³ 2010/C 115/01.

⁴ COM (2012) 717 final.

ATSAUCOTIES uz *UNODC* 2021. gada Kioto deklarāciju “Progresēt noziedzības novēršanas, krimināltiesību un tiesiskuma jomā”⁵, kurā uzsvērts, cik svarīgi ir izstrādāt, īstenot un izvērtēt noziedzības novēršanas stratēģijas, tostarp to efektivitāti, ar kurām novērš cēloņus, tostarp pamatcēloņus, un riska faktorus, kas padara dažādas sabiedrības grupas neaizsargātākas pret noziedzību, un dalīties paraugpraksē, lai stiprinātu mūsu spējas, valdības līmenī izveidot pastāvīgu centrālo iestādi, kas būtu atbildīga par noziedzības novēršanas politikas īstenošanu, kā arī veidot aģentūru partnerības un koordinēt darbības vietējā līmenī, izmantojot rīcības plānu;

ŅEMOT VĒRĀ Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par Eiropas Savienības Drošības savienības stratēģiju 2020.–2025. gadam⁶, kurā izklāstīta pieeja drošībai, kas aptver visu sabiedrību un koordinētā veidā var efektīvi reaģēt uz strauji mainīgo apdraudējumu ainu, lai integrētā veidā visā drošības savienības ekosistēmā novērstu digitālos un fiziskos riskus;

NORĀDOT, ka Organizētās noziedzības novēršanas stratēģijā⁷ Komisijas mērķis ir uzlabot zināšanu un paraugprakses apmaiņu noziedzības novēršanas jomā, izmantojot Eiropas Noziedzības novēršanas tīklu;

NORĀDOT, ka saskaņā ar mērķiem *EUCPN* daudzgadu stratēģijā 2021.–2025. gadam⁸ minētā tīkla funkcija neaprobežojas tikai ar informācijas apmaiņu, bet ietver arī efektīvu vietējā, valsts un ES mēroga darbību izveidi un atbalstīšanu noziedzības novēršanas jomā;

⁵ Apvienoto Nāciju Organizācijas Narkotiku un noziedzības novēršanas birojs, 2021. gada maijs, Kioto deklarācija “Progresēt noziedzības novēršanas, krimināltiesību un tiesiskuma jomā: ceļā uz Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam izpildi”.

⁶ COM (2020) 605 final.

⁷ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par ES Organizētās noziedzības novēršanas stratēģiju 2021.–2025. gadam, COM(2021) 170 final.

⁸ *EUCPN* daudzgadu stratēģija 2021.–2025. gadam, pieņemta 2020. gada 2. decembrī.

ŅEMOT VĒRĀ ieteikumus un secinājumus Eiropas Komisijas 2023. gada novērtējuma ziņojumā par Eiropas Noziedzības novēršanas tīklu (*EUCPN*) ⁹, kurā pausts uzskats, ka ir ārkārtīgi svarīgi ieguldīt noziedzības novēršanas politikā un rīkos un ka *EUCPN* rada ES pievienoto vērtību, jo tas politikas veidotājiem un praktiķiem visā ES nodrošina piekļuvi zināšanām par noziedzības novēršanu un veicina paraugprakses apmaiņu starp politikas veidotājiem un praktiķiem dažādās ES dalībvalstīs;

NORĀDOT, ka minētais novērtējums parādīja, ka ir vairāki faktori, kas tīklam liedz izmantot visas savas iespējas, jo īpaši tas, ka tā locekļi nav sasnieguši politikas veidotājus un praktiķus, galvenokārt vietējā līmenī, nav pietiekami mērķorientētu norādījumu un atbalsta, lai reaģētu uz attiecīgo ieinteresēto personu konkrētajām vajadzībām, kā arī nav sinerģijas starp tīkla darbībām un citām preventīvām iniciatīvām ES līmenī;

ŅEMOT VĒRĀ pievienoto vērtību, ko varētu sniegt kopējie horizontālie stratēģiskie mērķi attiecībā uz 2022. gada operatīvā rīcības plāna “Eiropas daudzdisciplīnu platforma pret noziedzības draudiem” (*EMPACT*) īstenošanu ¹⁰, jo īpaši kopējais horizontālais stratēģiskais mērķis (KHSM) Nr. 7 “Prevencija, izpratnes veicināšana un kaitējuma mazināšana, agrīna cietušo identificēšana un palīdzība cietušajiem”, kura īstenošanu koordinē *EUCPN*, un kopējais horizontālais stratēģiskais mērķis (KHSM) Nr. 9 “Administratīvā pieeja”, ko koordinē *ENAA* un kas ir “papildu veids, kā ar daudzu aģentūru sadarbību, apmainoties ar informāciju un veicot pasākumus šķēršļu radīšanai, novērst un apkarot ļaunprātīgu juridiskās infrastruktūras izmantošanu” ¹¹, lai nepieļautu to, ka šo juridisko infrastruktūru izmanto noziedznieki;

UZSVEROT, ka, lai novērstu un apkarotu organizēto noziedzību, papildus tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu sadarbībai, kas jau izveidota starp dalībvalstīm, ir vēl vairāk jāuzlabo un jāformalizē kompetento ES un valsts iestāžu sadarbība;

SECINA, KA IR JĀUZLABO EIROPAS NOZIEDZĪBAS NOVĒRŠANAS TĪKLA IEKŠĒJĀ DARBĪBA UN VĒL VAIRĀK JĀUZLABO NOZIEDZĪBAS NOVĒRŠANA VIETĒJĀ, REĢIONĀLĀ, VALSTS UN EIROPAS LĪMENĪ.

⁹ SWD (2023) 202 final.

¹⁰ 14378/22, Brisele, 2022. gada 7. novembris.

¹¹ Definīcija, par ko 2019. gada 8. novembrī vienojās *ENAA*.

AICINA DALĪBVALSTIS:

1. optimāli izmantot un uzlabot sadarbību, aktīvi piedaloties Eiropas Administratīvās pieejas tīklā (*ENAA*) un Eiropas Noziedzības novēršanas tīklā (*EUCPN*) un tādējādi stiprinot valsts pārstāvju un kontaktpunktu lomu, lai palīdzētu sasniegt vispārējo *EUCPN* mērķi saskaņā ar Padomes Lēmumu 2009/902/TI ¹²;
2. pievērsties valsts noziedzības novēršanas stratēģiju vai ar tām saistīto dokumentu izstrādei vai atjaunināšanai, lai stiprinātu un attīstītu noziedzības novēršanas darbu visā sabiedrībā – ne tikai tiesu sistēmā, bet arī to citu aktoru vidū, kuri iesaistīti, lai nodrošinātu daudzdisciplīnu pieeju un daudzu ieinteresēto personu iesaisti, vienlaikus iekļaujot attiecīgos administratīvās pieejas aspektus;
3. veikt konkrētu un specializētu darbu noziedzības novēršanas jomā, lai:
 - a) pārraudzītu konkrētu noziedzības novēršanas stratēģiju izstrādi un īstenošanu un koordinētu to darbību īstenošanu, kuras veic attiecīgās valsts, reģionālā un vietējā mēroga ieinteresētās personas, kā arī pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kas darbojas šajā jomā;
 - b) atbalstītu un attīstītu noziedzības novēršanas darbības vietējā, reģionālā un valsts līmenī, izmantojot pierādījumus balstītu pieeju;
 - c) veicinātu universitāšu, publisko un privāto struktūru vai iestāžu un vadošo akadēmisko aprindu pārstāvju līdzdalību un sadarbību preventīvu darbību un funkciju izstrādē un īstenošanā;

¹² Padomes Lēmums 2009/902/TI (2009. gada 30. novembris), ar ko izveido Eiropas Noziedzības novēršanas tīklu (*EUCPN*) un atceļ Lēmumu 2001/427/TI, OV L 321, 8.12.2009., 44.–46. lpp.; skatīt jo īpaši 6. panta 5. punktu, kurā norādīts: “*Katrs valsts pārstāvis sekmē tīkla darbības valsts un vietējā mērogā un palīdz nodrošināt un uzturēt materiālus par noziedzības novēršanu un veikt apmaiņu ar tiem starp savu dalībvalsti un tīklu.*” Un 6. panta 6. punktu, kurā norādīts: “*Kontaktpunkti atbalsta valstu pārstāvjus, tiem tīklā apmainoties ar informāciju par noziedzības novēršanu valstu mērogā un speciālajām zināšanām.*”

- d) stiprinātu kontaktpunktu funkcijas saistībā ar dažādu tīklu un forumu, piemēram, *EUCPN*, *ENAA*, valstu noziedzības novēršanas padomju un citu forumu ¹³, darbībām, lai uzlabotu ekspertu tīklu koordināciju šajā jomā;

AICINA EIROPAS NOZIEDZĪBAS NOVĒRŠANAS TĪKLA (*EUCPN*) SEKRETARIĀTU:

4. sniegt valstu pārstāvjiem un kontaktpunktiem, kas izraudzīti saskaņā ar Padomes Lēmumu par *EUCPN*, nepieciešamo atbalstu, lai tie varētu pildīt savus uzdevumus, kas izklāstīti minētajā Padomes lēmumā;
5. savās darbībās koncentrēties uz dalībvalstu prioritātēm un vajadzībām un pieskaņoties tām, ņemot vērā attiecīgos draudu novērtējumus valsts līmenī, kā arī norises ES līmenī;
6. padziļināt pierādījumu bāzi noziedzības novēršanas pasākumiem, novērtējot attiecīgo novēršanas pasākumu efektivitāti un ietekmi un atbalstot dalībvalstis testētu un efektīvu noziedzības novēršanas pasākumu īstenošanā;
7. padziļināt darba attiecības *EMPACT* ietvaros, jo īpaši ar *EMPACT* vadītājiem un ES aģentūrām, lai aktīvi veicinātu noziedzības novēršanas integrēšanu (tostarp kā kopējo horizontālo stratēģisko mērķu (KHSM) Nr. 7 un 9 koordinators);
8. veicināt regulāru koordināciju un saziņu starp specializētiem noziedzības novēršanas ekspertiem no akadēmiskajām aprindām, pilsoniskās sabiedrības un vietējām iestādēm, izmantojot *EUCPN* valstu pārstāvjus un *ENAA* valstu pārstāvjus, lai veicinātu zināšanu, paraugprakses un speciālo zināšanu apmaiņu starp dalībvalstīm efektīvai noziedzības novēršanai un apkarošanai;
9. īstenot mācību programmu, kurā ņemtas vērā dalībvalstu vajadzības noziedzības novēršanas jomā, lai uzlabotu dalībvalstu spējas efektīvi novērst un apkarot noziedzību, īstenoto pasākumu uzraudzība un novērtēšana un tas, cik svarīgi ir izstrādāt preventīvus pasākumus sabiedrībā, jo īpaši jauniešu vidū;

¹³ Piemēram, Eiropas Pilsētvides drošības forums (*EFUS*).

AICINA EIROPAS KOMISIJU:

10. esošās stratēģijas īstenošanā un tās turpmākajā pārskatīšanā stiprināt prevencijas pīlāru ES stratēģijā organizētās noziedzības apkarošanai, lai izstrādātu visaptverošu ES stratēģiju noziedzības novēršanai;
11. nodrošināt nepieciešamos līdzekļus, lai atbalstītu un stiprinātu *EUCPN* un *ENAA* darbību kā Eiropas noziedzības novēršanas centru, kas spēj konsultēt un atbalstīt ES iestādes un struktūras un dalībvalstis noziedzības novēršanas jomā;
12. apsvērt un izpētīt ilgtermiņa risinājumu attiecībā uz *EUCPN* sekretariātu, lai nodrošinātu tā ilgtspēju un stabilitāti, tostarp, attīstot to kā Noziedzības novēršanas observatoriju (*OPC*) un paplašinot tā spējas:
 - a) vākt, analizēt un izplatīt zināšanas par noziedzību (tostarp statistiku) un noziedzības novēršanu attiecībā uz konkrētām politikas jomām dažādās dalībvalstīs, sniedzot vispārēju priekšstatu par noziedzības novēršanas pasākumiem ES, tostarp par jaunākajām tendencēm;
 - b) izstrādāt vienotu noziedzības novēršanas pamatrādītāju kopumu ES līmenī, ko datu vākšanas nolūkā atbalstītu kontaktpunktu tīkls katrā valstī;
 - c) konsultēt un atbalstīt dalībvalstis un ES iestādes preventīvu pasākumu pieņemšanā un īstenošanā un labas prakses apmaiņā;
13. veicināt ciešāku sadarbību starp *EUCPN* un *ENAA*, kā arī citām attiecīgām organizācijām, piemēram, Eiropas Pilsētvides drošības forumu (*EFUS*) un ES iniciatīvām, projektiem un tīkliem, lai apvienotu atziņas un radītu sinerģijas zināšanu un paraugprakses izstrādē un izplatīšanā;

AICINA DALĪBVALSTIS UN TIESLIETU UN IEKŠLIETU AGENTŪRAS:

14. apsvērt iespēju paplašināt mācību pasākumus, izmantojot *EUCPN* un *ENAA* iegūtās zināšanas, lai mācības un gadījumu izpēti pielāgotu daudzdisciplīnu speciālistu grupām, kas strādā noziedzības novēršanas jomā, izmantojot *CEPOL* spējas;
15. apsvērt iespēju pastiprināt mācību pasākumus noziedzības novēršanas jomā, lai atbalstītu kopējā horizontālā stratēģiskā mērķa Nr. 7 “prevencija un kaitējuma mazināšana, palīdzība cietušajiem, izpratnes veicināšana” un kopējā horizontālā stratēģiskā mērķa Nr. 9 “administratīvā pieeja”, un noziedzības novēršanas stratēģiju un rīcības plānu īstenošanu, cita starpā balstoties uz *CEPOL* un *EUCPN*, *ENAA*, kā arī uz *EMPACT*;
16. izskatīt iespēju paplašināt partneru loku ārpus tiesībsardzības kopienas, lai pastiprinātu *EMPACT* daudzdisciplīnu aspektu, tādējādi stiprinot iespējas īstenot dažādu veidu noziedzības novēršanas pasākumus;

UZDOD *COSI* tā pilnvaru ietvaros koordinēt, atbalstīt, pārraudzīt, uzraudzīt un novērtēt šajos Padomes secinājumos paredzēto darbību īstenošanu;

AICINA PREZIDENTVALSTI ziņot Padomei vai attiecīgai Padomes darba sagatavošanas struktūrai par šajos Padomes secinājumos paredzēto darbību īstenošanas gaitu, vienlaikus īpaši norādot arī atlikušās nepilnības.
